

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİNE GÖRE REDDEDİLME DUYARLILIĞI VE ŞİDDET EĞİLİMİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF REJECTION SENSITIVITY AND VIOLENCE TENDENCIES ACCORDING TO ATTACHMENT STYLES IN UNIVERSITY STUDENTS

Hazal KANDEMİR

Mersin, Türkiye

ORCID: 0000-0002-9027-2872

Prof. Dr. Binnaz KIRAN

Mersin Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, Mersin, Türkiye

ORCID ID:0000-000-9027-2872

Cite As: Kandemir, H. & Kiran, B. (2021). “Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stillere Göre Reddedilme Duyarlılığı Ve Şiddet Eğiliminin İncelenmesi”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(53): 3223-3232.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğilim düzeyleri arasındaki ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmanın bir diğer amacı ise cinsiyet değişkeninin bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğilimi ile ilişkisinin incelenmesidir. İlişkisel tarama modeli niteliğindeki araştırmanın örneklemini Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Tarsus Üniversitesi, Toros Üniversitesi ve Çağ Üniversitesi'nde okuyan toplam 342 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılara kişisel bilgi formu ile İlişki Ölçekleri anketi, Reddedilme Duyarlılığı ve Şiddet Eğilim ölçekleri uygulanmıştır. Araştırmada incelenen reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğiliminin bağlanma stilleri ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla iki yönlü varyans analizinden; farklılıkların kaynağını bulmak için Tukey testinden faydalanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre bireylerin reddedilme duyarlılıklarının cinsiyete göre değişmediği ancak kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin reddedilme duyarlılık düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Şiddet eğilimi ile ilgili bulgulara bakıldığında ise kadınların ve güvenli bağlanma stiline sahip katılımcıların şiddet eğilim puan ortalamalarının düşük olduğu saptanmıştır. Bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğilimi arasında ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Stilleri, Reddedilme Duyarlılığı, Şiddet Eğilimi

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between rejection sensitivity and violence tendency levels according to the attachment styles of university students. Another aim of the study is to examine the relationship of gender variable with attachment styles, rejection sensitivity and tendency to violence. The sample of the research, which is a relational screening model, consists of 342 students studying at Hatay Mustafa Kemal University, Tarsus University, Toros University and Çağ University. Personal information form, Relationship Scales questionnaire, Rejection Sensitivity and Violence Tendency scales were applied to the participants. In order to examine whether the rejection sensitivity and violence tendency examined in the study differ according to attachment styles and gender, the two-way analysis of variance; Tukey test was used to find the source of the differences. According to the findings of the study, it was found that individuals' sensitivity to rejection did not differ according to gender, but individuals with anxious attachment style had high rejection sensitivity. Looking at the findings about violence tendency, it was found that the mean scores of violence tendency of women and participants with a secure attachment style were low. A relationship was found between attachment styles, sensitivity to rejection, and tendency to violence.

Key words: Attachment Styles, Rejection Sensitive, Violence Tendency

1. GİRİŞ

İnsanlar, bebeklik döneminde, yaşamını devam ettirebilmek için, diğer türlerin yavrularına göre anne-babasının bakımına uzun süre ihtiyaç duymaktadır. Bu durum insanların bir arada yaşamaya gereksinim ve eğilimleri ile bağlanma ihtiyacını açıklamaktadır (Soysal vd.,2005). Bowlby'e (1977) göre bağlanma, bireyin kendisi için özel olan diğerleri arasında güçlü bağ kurma eğilimidir. Bağlanma, bebeğe ilgi göstermeyi ve sarılmayı gerektiren ağlama ve arama davranışlarıyla birlikte bebeğin yalnız veya yabancılarla birlikte bırakıldığında göstermiş olduğu protestoları içerir. Bireyin yaşı ilerledikçe bu tür davranışların yoğunluğu ve sıklığı azalma gösterir (Bowlby, 1977).

Bireyin yaşamında bağlanmanın üç temel işlevi vardır. Bunlar; etrafı keşfeden bebeğin geri dönebileceği güvenli bir liman olma, fiziksel ihtiyaçları karşılama ve yaşama dair güvenlik duygusu geliştirmedir. Bowlby, bu işlevlerin yeterli seviyede karşılanmadığı durumunda, bireyde öz benlik algısına bağlı olarak patoloji gelişebileceğini ileri sürmektedir.

Bowlby'e göre bağlanma sürecinde gelişen zihinsel modellerin temelinde iki boyut bulunmaktadır. Bunlar, (a) bağlanılan figürün genel olarak destek ve korunma çağrılarına cevap veren türden biri olup olmadığına ilişkin görüş; (b) bireyin başkaları tarafından özellikle de bağlanma figürü tarafından yardıma geçecek birisi

olduğuna ilişkin görüştür. Bu uygulamalar mantıksal olarak bağımsız gözükse de uygulamada iç içe geçmiş bir şekildedir. Sonuçta benlik modeli ile bağlanma figürü modeli karşılıklı olarak birbirlerini doğrulayıcı ve tamamlayıcı niteliktedir (Bowlby, 1973).

Bu tanımlamaya bağlı kalan Bartholomew ve Horowitz (1991) dörtlü yetişkin bağlanma stili geliştirmiştir. Bowlby'nin orijinal teorisinde belirtilen kendilik ve başkalarına ilişkin iki tür modeli bir araya getirmiş ve dört kategori modeli adı verilen yetişkin bağlanma biçimi modeli geliştirmişlerdir. Dörtlü Bağlanma Modeli'ne göre:

- ✓ *Güvenli* bağlanan bireyler kendiliklerini sevebilir ve değerli görülürken, diğerleri de duyarlı ve ulaşılabilir. Güvenli bağlanma yaşayan bireylerin benlik saygıları yüksektir, kolayca yakınlık kurabilirler ve otonomiye sahiptirler.
- ✓ *Kaygılı/Saplantılı* bağlanan bireyler kendiliklerini değersiz görürken, başkalarını olumlu değerlendirmektedir. Bu nedenle başkalarının kabulü ve onayını kazanmaya çalışırlar ve ilişkilerine fazla zaman ayırırlar. Kaygılı/Saplantılı bağlanan bireyler başkalarıyla yakın ilişki kurmayı arzu etmekle beraber, onlarla çok yakın tarzda ilişki kurmayı istedikleri için, başkalarını kendilerinden uzaklaştırabilmektedirler.
- ✓ *Korkulu* bağlanan bireyler kendiliklerini değersiz gördüğü gibi, diğerlerini de olumsuz değerlendirmektedir. Birey kendisinin sevimliye layık olmadığı ve diğerlerinin reddedici olduğu ile ilgili inançlara sahiptir. Sahip oldukları bu inançtan dolayı, korkulu bağlanan bireyler yakın ilişki kurmak istemez ve ilişkilerinde sorun yaşarlar.
- ✓ *Kayıtsız/Kaçınan* bağlanan bireyler kendiliklerini sevebilir ve değerli olarak algılamamanın yanı sıra, başkalarına karşı olumsuz değerlendirmelere sahiptirler. Kayıtsız/Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler hayal kırıklığına uğramamak ve reddedilmemek için yakın ilişkiler kurmaktan kaçınırlar. Böylece güçlü ve bağımsız olmaya çalışarak olumlu benlik algılarını devam ettirirler (Çalışır, 2009).

Bireyin yaşam süresi boyunca davranışlarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen bağlanmanın önemini açıklayan Bowlby (1977), bağlanma davranışı geliştiremeyen bireylerin psikiyatrik rahatsızlıklara daha fazla duyarlı olduğunu açıklamıştır (Raja vd., 1992). Bağlanma kuramcılarının göre bebeğin bağlanma figürünün duyarlı ve ulaşılabilir olmaması, bebeğin sıklıkla öfke duygusunu yaşamasına neden olmaktadır. Bakım veren tarafından bu tarz davranışlara maruz kalan bebek, daha fazla kaygı ve öfke duygusunu deneyimler ve ilişkileri ile ilgili adaptif olmayan zihinsel modeller geliştirir (Çelik, 2006). Bağlanma; madde kötüye kullanımı ve bağımlılığı, kendine zarar verme, şiddete eğilim, istismar ve ihmal etme veya edilme gibi psikopatolojilerle ilişkili olabilmektedir (Soysal, vd., 2005).

Bu psikopatolojilerden şiddet, başkasını yaralama, sakatlama veya öldürme yoluyla zarar vermeyi içerdiği için genel anlamda gücü aşmaktadır. İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkan şiddet kavramı, birçok toplumsal ve bireysel öge ile beraber karışık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet kavramını tanımlamak zordur (Türkoğlu, 2014).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (2002) tanımına göre şiddet, kişinin kendisine, bir başkasına, bir topluluğa veya gruba yönelik fiziksel zarar, ölüm, yaralama, bazı gelişim yoksunlukları ya da bozuklukları ile sonuçlanabilen tehdit veya fiziksel zor kullanmasıdır. Ayrıca Ünsal (1996) başkalarına yönelik tehdit oluşturan bu davranışlar ile bireye fiziksel ve ruhsal açıdan zarar veren her eylemin şiddet olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. Şiddet eğilimi ise bilişsel/kognitif düzeyde şiddete hazır hale gelme ile kişinin şiddet olgusuna yüklediği olumlu düşünceler bütünü olarak tanımlanmaktadır (İlgar ve Coşkun İlgar, 2018). TDK 'da kişinin şiddet konusunda sahip olduğu kanı, görüş, tutum ve davranışlara olan yatkınlığını şiddet eğilimini olarak tanımlanmaktadır (Bebiş, vd., 2014). Şiddet konusu ile ilgili geliştirilen kuramlardan bazıları şiddetin bireyin doğasında olduğunu savunurken, bazıları ise bireyin doğasında bulunan olumlu içgüdüsel şiddetin çeşitli sebeplerden dolayı olumsuza dönüştüğünü ileri sürmektedir. Diğer bir görüşe göre ise şiddet çevreden öğrenilmektedir (Çayır ve Çetin, 2011).

Araştırmanın bir diğer değişkeni olan reddedilme duyarlılığı, reddedilmeye karşı aşırı tepki gösterme, reddedilmeyi kaygıyla bekleme ve algılamaya hazır olma olarak tanımlanmıştır (Downey ve Feldman, 1996). Reddedilme duyarlılığı, temel bakım verenler ya da birey için önemli kişiler tarafından erken dönemde uzun süreli reddedilme deneyimleri sonucu oluşmaktadır. Bu tür deneyimler kişiye reddedilmeyi beklemeyi öğretmektedir (Pietrzak, vd., 2005). Reddedilme duyarlılığı kişi için tüm ilişkilerinden çok, kendisi için önemli olan diğerlerinin reddetmesiyle ortaya çıkmaktadır. Temelini kişi için anlamlı olan diğerleri tarafından kaygılı beklentilere sahip olması oluşturmaktadır (Soyslan, 2019).

Kişinin ihtiyaçlarının, kendisi için anlamlı başkaları tarafından yineleyici şekilde karşılanmadığı durumlarda, bireyin diğerleri ile ilişkilerinde reddedilme beklentisinin arttığı görülmektedir. Reddedilmeyle ilgili duyarlılaşma bir defa gerçekleştiğinde kişi, kişilerarası ilişkilerinde zararsız ya da herhangi olumsuz yükü olmayan özellikleri de niyetli reddedilme olarak algılama eğiliminde olmaktadır. Reddedilme duyarlılığı modelinin hipotezi, reddedilme duyarlılığı yüksek seviyede olan bireylerin, kişilerarası ilişkilerindeki reddedilme ile ilgili beklentilerinin, gerçekten reddedilme ihtimalini arttırmasıdır.

Geçmiş ilişkilerinde reddedilmiş olan ve reddedilme duyarlılığı yüksek seviyede olan kişiler, çevresi tarafından muhtemel reddedilme işaretleri ile karşılaşınca benliklerini savunucu davranışlar göstermektedir. Bu sebeple reddedilme duyarlılığı yüksek düzeyde olan kişilerde reddedilme ile ilgili kaygılı beklentiler, kişileri başkalarının masum ve zararsız davranışlarını reddedilme işareti olarak algılamaya hazır hale getirmektedir. Önemli başkalarının davranışlarını reddetme olarak tanımlamayı, uyumsuz davranışlar, incinme ve öfke duyguları takip etmektedir (Bozkuş ve Araz, 2015).

Bu bağlamda çocukların bağlanma stillerinin birçok değişkenle ilişkili olduğu ancak ilerleyen yaşlarda reddedilmeye duyarlı olma veya şiddete eğiliminin birlikte ele alındığı araştırma sayısının kısıtlı olması bu araştırmaya zemin hazırlamıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bağlanma kuramcılarının göre bebeğin bağlanmanın gerçekleştiği kişi ile kurduğu ilişki, bebeğe rahatlık hissi vermediğinde ve güvenli olmadığında, bebekte kaygı ve öfke duygularının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Çelik, 2006). Bu da ileriki yaşamında reddedilmeye duyarlı olma veya şiddete eğilimin yüksek olmasına yol açabilir. Bu iki değişkenin bebeklikten itibaren geliştiği göz önüne alındığında bireylerin bağlanma stilleri ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın temel amacı; üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı ve şiddete eğilim düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını incelemek olarak belirlenmiştir.

1.2. Problem ve Alt Problemler

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı ve şiddete eğilim düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

1. Cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı farklılaşmakta mıdır?
2. Cinsiyet ve bağlanma stillerine göre şiddet eğilimi farklılaşmakta mıdır?
3. Bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılıkları ve şiddet eğilimleri arasında ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Araştırmanın evrenini Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Tarsus Üniversitesi, Toros Üniversitesi ve Çağ Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Ölçme araçları belirlenen üniversitelerin rektörlük birimlerinin üniversiteye kayıtlı olan öğrencilerine Google Formlar platformu üzerinden mail ile ulaştırılmıştır. Anket verileri 25.01.2021-04.03.2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmaya yaş ortalaması 22,27 (SS=4,65) olan 342 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların çoğunluğunun (%69,9) kadın olduğu, katılımcılara 0-2 yaş arasında bakım veren kişinin çoğunlukla anne (%91,2) olduğu ve katılımcıların annelerinin daha çok ilkokul (%44,7) babalarının ise daha çok lise (%34,2) düzeyinde eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılar içerisinde hem erkek hem de kadınlar arasında ilişkisi olmayan katılımcılar (%61,7) yoğunlukta olmakla birlikte erkek katılımcılar arasında ilişkisi olmayanların oranı (%71,8) daha fazla görülmektedir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara ait yaş, cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyi, 0-2 yaş arasında bakım veren kişi gibi demografik bilgiler hakkında bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan formdur.

İlişki Ölçekleri Anketi

Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilen ölçek, Sümer ve Güngör (1999) tarafından uyarlanmış olup 30 maddeden oluşmaktadır ve farklı maddelerin toplamıyla dört bağlanma stilini ölçmektedir. Ölçekte yer alan ifadelere verilen yanıtlar 7'li likert ölçeğinde düzenlenmiş olup katılımcıların (1= beni hiç

tanımlamıyor; 7= tamamıyla beni tanımlıyor) uygun olanı seçmesi istenmiştir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği .54 ile .78 arasında değişmekte olup iç tutarlılık katsayıları ise .27 ile .61 arasındadır. Ölçme aracının geçerlik ve güvenilirliğine yönelik yapılan çalışmalar hem orijinal hem de uyarlama çalışmasında test tekrar test güvenilirliğinin yüksek olup discriminant analizi ile ele edilen sonuçların yapı geçerliğine işaret ettiği söylenebilmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Ölçme aracının hem orijinal hem de uyarlama çalışmasında iç tutarlılık katsayıları düşük düzeyde olmasına karşın araştırmacılar bu durumun alt ölçeklerin hem benliğe hem de başkalarına ilişkin iki modeli birlikte içermesinden kaynaklandığını ifade etmektedir (Sümer ve Güngör, 1999).

Bu çalışmada İlişki Ölçekleri anketine yönelik yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı korkulu bağlanma stili için .54; kaçınan bağlanma stili için .43; güvenli bağlanma stili için .52 ve kaygılı bağlanma stili için .40 bulunmuştur.

Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği

Downey ve Feldman (1996) tarafından geliştirilen ölçek Özen, Sümer ve Demir (2011) tarafından uyarlanmıştır. Orijinalinde 18 maddeden oluşan ölçeğe eklenen diğer maddeler Türk kültürü düşünülerek eklenmiş maddelerdir. Eklenen maddeler ile ölçeğin toplam madde sayısı 26'ya çıkarılmıştır. Her bir madde 6'lı likert üzerinden puanlanmaktadır. Ölçme aracının uyarlaması çalışmasında elde edilen güvenilirlik ve geçerlik bulguları ölçme aracının iki faktörlü geçerli bir yapısının olduğunu ve iç tutarlılık katsayılarının .73 ile .85 arasında olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada Reddedilme Duyarlılığı ölçeğine ilişkin yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı .93 bulunmuştur.

Şiddet Eğilim Ölçeği

Bu ölçek, Göka, Bayat ve Türkçapar (1995) tarafından Milli Eğitim Bakanlığı adına kullanılmak üzere geliştirilmiştir. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun araştırmasında (1998) 7-14 yaş grubu çocukların şiddet eğilimlerini ölçmek için temel yapısı değiştirilmeksizin yeniden desenlenmiş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Ölçekte yer alan ifadeler verilen yanıtlar 4'lü Likert ölçeğinde düzenlenmiş olup öğrencinin 20 maddeden her bir maddeyi okuyarak "hiç uygun değil" "biraz uygun", "uygun", "çok uygun" seçenekleri arasından kendisi için en uygun olanı seçmesi istenmektedir. Ölçme aracından alınan puanların yükselmesi katılımcıların şiddet eğilimi düzeylerinin yükseldiği anlamına gelmektedir. Çalışmada ölçeğin güvenilirliğini test etmek üzere iç tutarlılık kapsamında güvenilirlik katsayısı iki ayrı zamanda .78 ile .87 bulunmuştur. Çalışmanın iç yapı tutarlılık güvenilirliği için Cronbach alfa değeri .83 olarak bulunmuş olup ölçek maddelerinin Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları .82 ile .84 arasında değişmektedir.

Bu çalışmada Şiddet Eğilim ölçeğine ilişkin yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı .86 bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde yapılan bir çalışmadır. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılık düzeyleri ile şiddet eğilim düzeylerinin farklılaşp farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla çift yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada farklılıkların kaynağını test etmek için Tukey testi kullanılmıştır. Ayrıca bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkileri bulmak için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Cinsiyet ve Bağlanma Stillerine Göre Reddedilme Duyarlılığının Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi "Cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Katılımcıların cinsiyet ve bağlanma stillerine göre reddedilme duyarlılığı ölçeğinden almış oldukları puanların dağılımına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Cinsiyet ve Bağlanma Stillerine Göre Reddedilme Duyarlılığı Ölçeğinden Alınan Puanların Dağılımlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	Bağlanma Stili	N	$\bar{x}$	Std. Sapma	Std. Hata
Reddedilme Duyarlılığı	Kadın	Korkulu	67	34,14	11,59	1,41
		Kayıtsız	82	37,18	13,50	1,49
		Güvenli	32	32,65	14,14	2,50
	Erkek	Saplantılı	30	40,32	9,01	1,64
		Korkulu	13	37,75	14,56	4,03
		Kayıtsız	48	35,58	14,30	2,06
		Güvenli	24	33,93	11,10	2,26
		Saplantılı	11	47,74	18,22	5,49

Tablo 1 incelendiğinde farklı bağlanma stillerindeki kadın ve erkek katılımcıların reddedilme duyarlılığı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Puan ortalamaları arasında görülen bu farklılıkların anlamlı olup olmadığına ilişkin hesaplanan iki yönlü varyans analizine ilişkin bulgular Tablo 2’te verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete ve Bağlanma Stillerine Göre Reddedilme Duyarlılığının Farklılığına İlişkin İki Yönlü Varyans Analizi Bulguları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Anlamlı Fark
Cinsiyet	356,29	1	356,29	2,108	,148	
Bağlanma Stili	2401,53	3	800,51	4,737	,003	Saplantılı>Korkulu Saplantılı>Güvenli
BağlanmaXCinsiyet	611,48	3	203,82	1,206	,308	
Hata	50526,10	299	168,98			
Toplam	456994,0	307				

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların reddedilme duyarlılığı ölçeğinden almış oldukları puanların cinsiyete göre farklılaşmadığı görülürken ($F=2,108$, $p>,05$) bağlanma stillerine göre söz konusu puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ($F=4,737$, $p<,05$) görülmektedir. Cinsiyet ve bağlanma stillerinin ortak etkileşimi açısından hesaplanan değerler incelendiğinde bu etkileşim doğrultusunda puanların anlamlı bir farklılık göstermediği ($F=1,206$, $p>,05$) söylenebilmektedir. Bağlanma stilleri açısından görülen anlamlı farklılık doğrultusunda bu farklılığın hangi bağlanma stilleri arasında anlamlı olduğunu incelemek amacıyla hesaplanan Scheffe testinden elde edilen bulgular kaygılı bağlanma stiline sahip katılımcıların korkulu ve güvenli bağlanma stillerine sahip katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek reddedilme duyarlılığına sahip olduğu görülmektedir.

Alan yazın incelendiğinde Atan ve arkadaşları (2019) üniversite öğrencilerinin reddedilme duyarlılıklarının cinsiyete göre farklılık göstermediğini bulmuş olup bunun nedeni olarak kadınların aileden başlayarak sosyal hayatın hemen her alanında yer alması ve toplumun kültürel değerler doğrultusunda kadın ve erkeğe atfettiği rollerle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Ancak farklı araştırma sonuçları da bulunmaktadır. Bunlardan Erözkan’ın (2004, 2007) çalışmalarında kadınların reddedilme duyarlılıklarının erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sarıçam (2012) ise erkeklerdeki reddedilme duyarlılığının kadınlardan yüksek olduğunu bulmuştur. Alan yazın incelendiğinde reddedilme duyarlılığı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye yönelik kesin bir yargıda bulunmanın söz konusu olmadığı görülmektedir.

Reddedilme duyarlılığı, reddedilmeye karşı aşırı tepki gösterme, reddedilmeyi kaygıyla bekleme ve algılamaya hazır olma olarak tanımlanmıştır (Downey ve Feldman, 1996). Reddedilme duyarlılığı modeli, teorik açıdan Bowlby’nin bağlanma teorisi ile paralellik göstermektedir (Bretherton, 1992). Bowlby, ebeveynleri tarafından ihtiyaçları reddedilme ile karşılanan çocukların reddedilmeye duyarlı olduklarını belirtmektedir (Erözkan, 2007).

Alan yazın incelendiğinde, reddedilme duyarlılığının bağlanma stillerine göre değişip değişmediğini inceleyen çalışmalar güvensiz (kaygılı) bağlanma stiline sahip bireylerin reddedilme duyarlılıklarının güvenli bağlanma stiline sahip bireylere göre yüksek olduğunu göstermektedir (Erözkan, 2009; Feldman ve Downey, 1994; Khoskam vd., 2012). Güvenli bağlanma stiline, reddedilme duyarlılık düzeyi ile önemli ölçüde negatif yönde ilişkili olduğu, korkulu, kaçınan ve kaygılı bağlanma stillerinin reddedilme duyarlılığı ile pozitif yönde ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Göncü vd., 2017; Ishaq ve Haque, 2016; Set, 2019; Weeks, 2011; Natarajan ve Sundaram, 2011). Elde edilen bu bulgunun alan yazını desteklediği söylenebilir.

3.2. Cinsiyet ve Bağlanma Stillerine Göre Şiddet Eğiliminin Farklılığına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Cinsiyet ve bağlanma stillerine göre şiddet eğilimi farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Katılımcıların cinsiyet ve bağlanma stillerine göre şiddet eğilimi ölçeğinden almış oldukları puanların dağılımına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyet ve Bağlanma Stillerine Göre Şiddet Eğilimi Ölçeğinden Alınan Puanların Dağılımlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Cinsiyet	Bağlanma Stili	N	$\bar{x}$	Std. Sapma	Std. Hata
Kadın	Korkulu	67	43,29	10,45	1,27
	Kayıtsız	82	40,24	9,71	1,07
	Güvenli	32	35,28	6,01	1,06
	Saplantılı	30	45,30	10,33	1,88
Erkek	Korkulu	13	46,61	12,85	3,56
	Kayıtsız	48	47,29	11,77	1,69
	Güvenli	24	41,29	10,33	2,11
	Saplantılı	11	45,54	8,27	2,49

Tablo 3 incelendiğinde farklı bağlanma stillerine sahip kadın ve erkeklerin farklı düzeyde şiddet eğilimi ortalamaları olduğu, kadınların ortalamalarının erkeklere göre daha düşük olduğu ve güvenli bağlanma stiline sahip olanların diğer bağlanma stillerinden daha az şiddet eğilimi ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Varyansların homojenliği koşulunun ($p < ,05$) sağlanmamasından dolayı cinsiyet ve bağlanma stillerinin ortak etkileşimi hesaplanamamakla birlikte şiddet eğilimi ortalamaları arasında cinsiyet açısından görülen bu farklılığın anlamlı olup olmadığına ilişkin t testi ve bağlanma stillerine göre görülen bu farkın anlamlı olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Şiddet Eğilimi Puanları Arasındaki Farklılıklara İlişkin T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	T	Sd	P
Erkek	96	45,5	11,3481	3,357	305	0,001*
Kadın	211	41,18009	10,0169			

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimlerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği ($T_{(305)} = 3,357$, $p < ,05$) olduğu ve ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda erkeklerin kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek şiddet eğilimine sahip olduğu görülmektedir.

Kaufman (1999) erkek şiddetinin kaynağını araştırdığı çalışmasında şiddetin ataerkil toplumlarda hiyerarşiyi kurmak için çocukluktan itibaren kullanılan bir sistem olduğunu belirtmektedir. Böylece erkekler şiddeti içselleştirmekte, daha sakin olabilecekken biyolojik içgüdüleri şiddete yol açmaktadır. Sonuç olarak erkek çocuklar şiddeti öğrenmekte ve duygularını öfke olarak yansıtmaktadır. Bu toplumların tarih geçmişine bakıldığında şiddetin bireyler, erkek grupları ve daha ileriki dönemlerde uluslararası anlaşmazlıkların çözümünde kilit rol oynadığı görülmektedir. Erkekliğe yönelik bakış açısına göre günümüzde erkekliğin gerekleri olarak fiziksel ve mali başarıların sağlanması ile duygu ve ihtiyaçların bastırılması benimsenmiştir. Erkeklik düzeyine ulaşılması için çabalanan süreçte yaşanan başarısızlık deneyimleri erkeğin kendine güvenini sarsmaktadır. Bu durum erkekleri korku, öfke ve saldırganlığa yönlendirmektedir. Şiddet bu süreçte erkeklik dengesini yeniden sağlaması açısından telafi mekanizması olarak ortaya çıkmaktadır. Birey böylece kendisine ve çevresine karşı bir erkek gibi yaşadığını ispatlamaktadır. Ayrıca birçok kültürde erkek çocuklarının kavga ve kabadayılık ile büyütüldüğü bilinmektedir. Erkek çocukları hayatta kalabilmek için şiddeti bir davranış normu olarak kabul edip içselleştirmektedir. Ataerkil bir toplum olmamız dolayısıyla araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular bu bilgileri destekler niteliktedir.

Alan yazın incelendiğinde farklı araştırma sonuçları da bulunmaktadır. Bunlardan Tussey ve arkadaşları (2018) kadınların erkeklere oranla flört şiddeti işleme olasılığını daha yüksek bulmuştur. Magorokosho ve Mberira (2020) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet ile partner şiddeti arasında bir ilişki bulunmamıştır. Yapılan başka bir çalışmanın sonucuna göre flört şiddeti tutum puanının kadın ve erkek katılımcılarda farklılaşmadığı ancak toplam şiddet düzeyinin erkek katılımcılarda yüksek olduğu bulunmuştur (Turan ve Duy, 2020). Alan yazın incelendiğinde elde edilen farklı sonuçlara göre şiddet eğilimi ile cinsiyet arasındaki ilişkiye yönelik kesin bir yargıda bulunmanın söz konusu olmadığı görülmektedir. Bu durumun sebebinin toplum yapıları ile kültürel farktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şiddet eğilimi puanlarının bağlanma stillerine göre farklılıklarına ilişkin hesaplanan tek yönlü varyans analizi bulguları Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5.Şiddet Eğiliminin Bağlanma Stillerine Göre Farklılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Farklılığın Kaynağı
Grup İçi	1702,27	3	567,42	5,236	,001	Güvenli<Korkulu Güvenli<Saplantılı Güvenli<Kayıtsız
Gruplar Arası	32834,18	303	108,36			
Toplam	34536,45	306				

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi puanlarının bağlanma stillerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı (F=5,236, p<,05) görülmektedir. Ortalamalar arasında görülen bu farklılığın hangi bağlanma stilleri arasında anlamlı olduğunu incelemek amacıyla hesaplanan Tukey-Kramer Testi bulgularına göre güvenli bağlanma stiline sahip katılımcıların korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stiline sahip katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşük şiddet eğilimi puanlarına sahip olduğu görülmüştür (p<,05).

Bulgular, güvenli bağlanma stiline sahip olanların diğer bağlanma stillerinden daha az şiddet eğilimi ortalamasına sahip olduğunu göstermektedir. Güvensiz (kaçınan, kaygılı ve korkulu) bağlanma stiline sahip olan bireylerin şiddet eğiliminin yüksek olması bu bireylerin kendileri için önemli olan diğerlerini kaybetmekten, sevilmemekten ve reddedilmekten korktukları için şiddet eylemine başvurabileceğini düşündürmektedir.

Alan yazın incelendiğinde, Tussey ve arkadaşları (2018) kaygılı, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şiddet eğiliminin güvenli bağlanma stiline sahip bireylere göre yüksek olduğunu bulmuştur. Uygulanan şiddet türü açısından kaygılı ve kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin fiziksel şiddet işleme suçu ve cinsel şiddet arasında önemli ilişki bulunmuş olup güvenli bağlanma ile olumsuz ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Spencer vd. 2020; Velotti ve arkadaşları, 2020). Ayrıca alan yazında kaygılı bağlanma ile partner şiddeti arasında ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Magorokosho ve Mberira, 2020; Turan ve Duy, 2020; Barbaro ve arkadaşları, 2019; Follingstad vd. 2002).

3.3. Katılımcıların Bağlanma Stilleri, Reddedilme Duyarlılıkları ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Bağlanma Stilleri, reddedilme duyarlılıkları ve şiddet eğilimleri arasında ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Katılımcıların bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılıkları ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla hesaplanan Pearson Moment Çarpım korelasyon katsayıları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Bağlanma Stilleri, Reddedilme Duyarlılığı ve Şiddet Eğilimi Arasındaki İlişkilere Dair Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayıları

	Şiddet Eğilimi	Korkulu Bağlanma	Kayıtsız Bağlanma	Güvenli Bağlanma	Saplantılı Bağlanma
Reddedilme Duyarlılığı	,11*	,13*	,15*	-,11*	,21**
Şiddet Eğilimi		,36**	,15**	-,21**	,40**

*. P<,05, **. P<,001

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılıkları ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkilerin hepsinin anlamlı olduğu (p<,05) görülmektedir. Pearson momentler çarpımı katsayılarında 0 ile ,30 arasının düşük, ,30 ile ,70 arasının orta, ,70 ile 1,00 arasının ise yüksek ilişkiyi etmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu doğrultuda araştırmada ele alınan reddedilme duyarlılığı ölçeğinin şiddet eğilimi (r=,117, p<,05) ve korkulu (r=,137, p<,05) kayıtsız (r=,150, p<,05) ve saplantılı (r=,211, p<,001) bağlanma stilleri ile pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişkisinin olduğu söylenebilmektedir. Şiddet eğiliminin ise korkulu (r=,363, p<,001) ve saplantılı (r=,405, p<,001) bağlanma stilleri ile orta düzeyde; kayıtsız (r=,159, p<,001) bağlanma stili ile düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi bulunmaktadır. Hem şiddet eğiliminin (r=-,216, p<,001) hem de reddedilme duyarlılığının (r=-,118, p<,05) diğer bağlanma stillerinden farklı olarak güvenli bağlanma stili ile düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişkisi bulunmaktadır.

Literatürde reddedilme duyarlılığı, şiddet eğilimi ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiye yönelik çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle söz konusu değişkenler arasında yapılan çalışmalardan elde edilen bulgulara

göre Downey, Feldman ve Ayduk (2000) tarafından yapılan araştırmada, reddedilmekten korkan erkeklerin reddedilme ile karşılaşmayı engellemek amacıyla geliştirdiği stratejilerden biri olan romantik ilişkilere çok fazla yatırım yapanların ilişkilerinde çok fazla şiddete başvurabileceği, belirsiz veya en ufak bir reddedilme işaretine karşı aşırı tepki gosterdiği gürulmektedir. Aksel ve Kaplan (2013) yapmış oldukları bir çalışmada ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Elde edilen bulgulara gürre erkeklerin kızlardan daha yüksek saldırganlık puanı aldığı ve saldırganlık puanlarının yaşla birlikte arttığı belirlenmiştir. Güvensiz bağlanan ergenlerin güvenli bağlanan ergenlere oranla daha yüksek saldırganlık puanı aldığı gürulmuştur. Babacan Gümüş ve Keskin (2016) tarafından yapılan bir araştırmada bir üniversite öğrencisi örnekleminde bağlanma stilleri ile şiddet eğilimi ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda cinsiyete gürre şiddet eğilimi ölçek puanları karşılaştırıldığında erkeklerin şiddet eğilimi kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuca gürre, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillinin şiddet eğilimi ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Güvensiz bağlanma stillerinden olan korkulu ve saplantılı bağlanmanın bireyde şiddet eğilimini arttırıcı etken olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın bir sonucu olan reddedilme duyarlılığı ölçeğinin şiddet eğilimi ve şiddet eğiliminin korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stili ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi bulunması literatürü desteklemektedir. Çalışmamızda reddedilme duyarlılığı ile şiddet eğilimi arasında ilişkinin olduğu bulgusu Horney'in (1937) bireyde reddedilme konusundaki kaygının hem reddedilme beklentisinin oluşmasına hem de bireyin reddedilme olarak hissedilen şeye karşı öfkeye ve öfkeyle yanıt vermeye yönlendirdiği düşünncesini destekler niteliktedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgulara gürre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- ✓ Bireylerin reddedilme duyarlılıkları cinsiyete gürre değişmemektedir.
- ✓ Kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin diğer bağlanma stiline sahip bireylere gürre reddedilme duyarlılık düzeyleri yüksektir.
- ✓ Kadın katılımcıların şiddet eğilim puan ortalamaları erkek katılımcılara gürre düşüktür.
- ✓ Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin diğer bağlanma stiline sahip bireylere gürre şiddet eğilimi daha düşüktür.
- ✓ Bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğilimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen bilgiler ışıkında araştırmacılara řu önerilerde bulunulabilir;

- ✓ Bağlanma stillerine gürre reddedilme duyarlılığı ve şiddet eğiliminin farklı sosyo-demografik özellikte olan ve farklı kültürlerdeki kişilerle yinelenmesinin faydalı olabileceği düşünölmektedir.
- ✓ Arkadaş ve ebeveyn reddinin dahil edildiği ve bağlanma stilleri ile şiddete yönelim düzeylerinin de incelendiği araştırmaların literatüre katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Araştırma bulguları çerçevesinde uygulayıcılara aşağıdaki öneriler sunulabilir;

- ✓ Aile ile kurulan bağın bireyin sahip olduğu bağlanma stillinin temeli olmasındaki önemi açısından anne babaların ebeveyn-ocuk ilişkisine yönelik verilen eğitimlerde bağlanma stilleri ile ilgili konulara yer verilebilir; ebeveynlerin bu konuda bilinçlendirilmesi sağlanabilir.
- ✓ Toplumsal cinsiyet rolleri açısından aile fertlerinin erkek çocuklarına şiddet içeren tutumları öğretmesi, onaylaması ve beklemesi konusundaki yanlışların aile destek terapisinde belirtilmesinin son derece önemli olduğu düşünölmektedir.
- ✓ şiddet eğilimi yüksek kişilerin aile ve arkadaşlarıyla olan bağlanma ilişkisine bakılarak bu kişilerle güvenli bağlanma ilişkisi oluşturması için gerekli psiko-sosyal destek sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Aksel, E. S. ve Kaplan, B. (2013). "Ergenlerde Bağlanma ve Saldırganlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Nesne-Psikoloji Dergisi, (1), 20-49.

Atan, T., Ünver, ř. & İslamoğlu, İ. (2019). "Analysis of Rejection Sensitivity Levels of Students Studying at University", Toplum Bilimleri Dergisi, 27, 529-538.

Babacan Gümüş A. & Keskin G. (2016). "Bir Üniversite Öğrenci Örnekleminde Bağlanma Stilleri ve şiddet Eğiliminin İncelenmesi", Sağlık ve Toplum, 26, 33-42.

- Barbaro, N., Boutwell, B. B., & Shackelford, T. K. (2019). "Associations Between Attachment Anxiety and Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization: Consideration of Genetic Covariation", *Personality and Individual Differences*, 147, 332–343.
- Bartholomew, K. & Horowitz, L. (1991). "Attachment Styles Among Young Adults: A tTest of Four Category Model", *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-241.
- Bebiş, H., Çoşkun, U & Açikel, C. (2014). "Bir Ortaöğretim Okulundaki Öğrencilerin Şiddet Eğilim Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi", *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 1-17.
- Bozkuş, O. & Araz, A. (2015). "Narsisizm ve Evlilik Uyumu İlişkinde Reddedilme Duyarlılığı ve Olumlu Yanılsamaların Aracı Rolü", *Nesne Psikolojisi Dergisi*, 3(6), 29-54.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss. Vol. 2: Separation: Anxiety and Anger*, Basic Books. New York, NY
- Bowlby, J. (1977). "The Making and Breaking of Affectional Bonds. I. Aetiology and Psychopathology in the Light of Attachment Theory", *British Journal of Psychiatry*. 130(1), 201-10.
- Bretherton I. (1992). "The Origins of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth", *Developmental Psychology*. 28, 759–775.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Pegem, Ankara.
- Çalışır, M. (2009). "Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(3): 240-255.
- Çayır, C. & Çetin, Ö. (2011). "Din ve Şiddet Üzerine Psikolojik Bir Yaklaşım", *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14(1): 1-34.
- Çelik, H. (2006). "Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık Tepkileri, Bağlanma Tarzları ve Kişilerarası Şemalarının İncelenmesi", *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Downey, G. & Feldman, S. I. (1996). "Implications of Rejection Sensitivity For Intimate Relationships", *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6): 1327- 1343.
- Downey, G., Feldman, S., & Ayduk, O. (2000). "Rejection Sensitivity and Male Violence in Romantic Relationships", *Personal Relationships*, 7(1): 45–61.
- Erözkan, A. (2004). "Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Duyarlılıkları ile Reddedilme Duyarlılıklarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2): 85-98.
- Erözkan, A. (2007). "Üniversite Öğrencilerinin Reddedilme Duyarlılıkları İle Sosyal Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17): 225-240.
- Erözkan, A. (2009). "Rejection Sensitivity Levels Respect to Attachment Styles, Gender and Parenting Styles: A Study with Turkish Students", *Social Behavior and Personality*, 37(1): 1-14.
- Feldman, S. & Downey, G. (1994). "Rejection Sensitivity as a Mediator of The Impact of Childhood Exposure to Family Violence on Adult Attachment Behavior", *Development and Psychopathology*, 6: 231-247.
- Follingstad, D. R., Bradley, R. G., Helff, C. M., & Laughlin, J. E. (2002). "A Model For Predicting Dating Violence: Anxious Attachment, Angry Temperament and Need for Relationship Control", *Violence and Victims*, 17(1): 35–48.
- Göncü Köse, A., Özen-Çıplak, A., Ulaşan-Özgüle, E.T. & Sümer, N. (2017). "Reddedilme Duyarlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması", *Nesne*, 5(11): 383-403.
- Horney, K. (1937). *The neurotic personality of our time*. Norton, New York.
- Ishaq, M. & Haque, M.A. (2016). "Attachment Styles, Self-Esteem and Rejection Sensitivity Among University Students", *Pak. J. Psychol*, 46 (2): 3-22
- İlgar, M. Z. & Coşkun İlgar, S. (2018). "Şiddet Eğiliminde Bağlanmanın Rolü", *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1.

- Kaufman, M. (1999). The seven p's of men's violence. <http://www.michaelkaufman.com/1999/the-7-ps-of-mens-violence/>
- Khoshkam, S., Bahrami, F., Ahmadi, A. & Fatehizade, M. (2012). "Attachment Style and Rejection Sensitivity: The Mediating Effect of Self-Esteem and Worry Among Iranian College Students", *Europe's Journal of Psychology* 8(3):363-374
- Magorokosho, N.K. & Mberira, M. (2020). "Attachment Styles as Predictors of Intimate Partner Violence: A Retrospective Study With a Student Population", *Journal of Psychology in Africa*, 30(3): 192-196.
- Natarajan, G., Somasundaram, C.P. & Sundaram, K. R. (2011). "Relationship Between Attachment Security and Rejection Sensitivity in Early Adolescence", *Psychological Studies*, 56 (4): 378-386.
- Özen, A., Sümer, N., & Demir, M. (2011). "Predicting Friendship Quality With Rejection Sensitivity and Attachment Security", *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(2):163-181.
- Pietrzak, J., Downey, G. & Ayduk, O. (2005). "Rejection Sensitivity As an Interpersonal Vulnerability". (Ed. MW Baldwin), In *Interpersonal Cognition*, ss. 62-84, Guilford Press, New York.
- Raja, S. N., McGee, R., & Stanton, W. R. (1992). "Perceived Attachments To Parents and Peers and Psychological Well-Being in Adolescence", *Journal of Youth and Adolescence*, 21(4): 471-485.
- Sarıçam, H. (2012, Nisan). Reddedilme duyarlılığının farklı değişkenlere göre incelenmesi. 17. Ulusal Psikoloji Kongresinde sunulan poster, Boğaziçi Üniversitesi.
- Set, Z. (2019). "Potential Regulatory Elements Between Attachment Styles and Psychopathology: Rejection Sensitivity and Self-esteem", *Noro Psikiyatr Ars.*, 56 (3): 205-212.
- Soyaslan, Ş.Ö., (2019). "Ergenlerde Akran Etkisine Direnme: Türkçe Uyarlaması, Bağlanma ve Reddedilme Duyarlılığıyla İlişkisi", *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*
- Soysal, A. Bodur, Ş., İşeri, E. & Şenol, S. (2005). "Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış", *Klinik Psikiyatri*, 8: 88-99.
- Spencer, C. M., Keilholtz, B. M., & Stith, S. M. (2020). The Association Between Attachment styles and physical intimate partner violence perpetration and victimization: A metaanalysis. *Family Process*. doi: 10.1111/famp.12545.
- Sümer, N. & Güngör, D. (1999). "Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma", *Türk Psikoloji Dergisi*, 14:71-106.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). *Aile İçinde Ve Toplumsal Alanda Şiddet. Bilim Serisi: 113. Başbakanlık Basımevi. Ankara.*
- Turan, R & Duy, B. (2020). "Self-Esteem, Attachment, Gender Roles and Social Approval as Predictors of the Attitudes Toward Dating Violence", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10(56): 1-36.
- Tussey, B. E., Tyler, K. A., & Simons, L. G. (2018). "Poor Parenting, Attachment Style, and Dating Violence Perpetration Among College Students", *Journal of Interpersonal Violence*, 36(5-6), 2097-2116.
- TDK, Türk Dil Kurumu. Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 21.10.2020)
- Türkoğlu, S. (2014). "Kadına Yönelik Şiddeti Özendiren Diziler Üzerine Etki Araştırması", *Atatürk İletişim Dergisi*, (7): 143-160
- Ünsal, A. (1996). "Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi", *Cogito*, 4(6-7): 29-36.
- Velotti, P., Rogier, G., Beomonte Zobel, S., Chirumbolo, A., & Zavattini, G. C. (2020). The Relation of Anxiety and Avoidance Dimensions of Attachment to Intimate Partner Violence: A Meta-Analysis About Perpetrators. *Trauma, Violence, & Abuse*:152483802093386. doi:10.1177/1524838020933864
- Weeks, A. (2011). The harsh sting of rejection: Rejection sensitivity, attachment styles, autobiographical memory, and why some feel the sting more than others (Unpublished honors thesis). Connecticut College, New London
- WHO, World Health Organization (2002). *World Report on Violence and Health*. Geneva: WHO.